

GOSPODARSTVO LA ECONOMIA

GLASILO SLOVENSKIH PRIVREDNIKA U JUZNOJ AMERICI Organo de la Inmigración Productora Eslava en Sud América

\$ 10. m/ para las tres Américas sin Canadá. £ 1. para los demás países.

REDACCION y ADMINISTRACION:

Reconquista 268

Número sual Lvs.

Dirección del Destinatario:

Sr. Don

Licealna Knjižnica Jugoslavija

Calendars for MARZO, ABRIL, 1930, and MAYO.

NOTICIAS VARIAS El bloque Esloveno en el Centro de Europa.

RELACIONES DIPLOMATICAS - El Gobierno de Yugoslavia ha acreditado su Ministro, dr. Milorad Stražnicki...

CAMBIO DE DOMICILIO LA LEGACION DE POLONIA - El ministro de Polonia en la Argentina comunica que la cancelaría de dicha legación ha sido trasladada...

UN INVENTO YUGOSLAVO. Según comunica el "Journal des Debats", el ministro checoslovaco de ferrocarriles ha resuelto aplicar en lugar del freno Knorr-Kuntze...

RELACIONES BULGARO-YUGOSLAVAS. - Por iniciativa del Gobierno búlgaro, dentro de poco empezarán Belgrado y Sofía a tratar la cuestión de la instalación de una línea telefónica entre las dos capitales.

UNA CONFERENCIA BALKANICA. - Para el día 25 del mes p.pdo. fué convocada, a proposición de Yugoslavia...

HARRIMAN EN YUGOSLAVIA. - Este gobierno de Nueva York, interesado en gran escala en la industria metalúrgica polaca...

AGRICULTORES MAGYARES EN CECHEOSLOVAQUIA. Durante el debate alrededor del presupuesto nacional declaró el diputado Stunda...

UNA ECONOMIA DE VITAL IMPORTANCIA. Con mucha frecuencia los médicos tienen que hacer grandes esfuerzos de persuasión para extirpar de la mentalidad de los enfermos la idea...

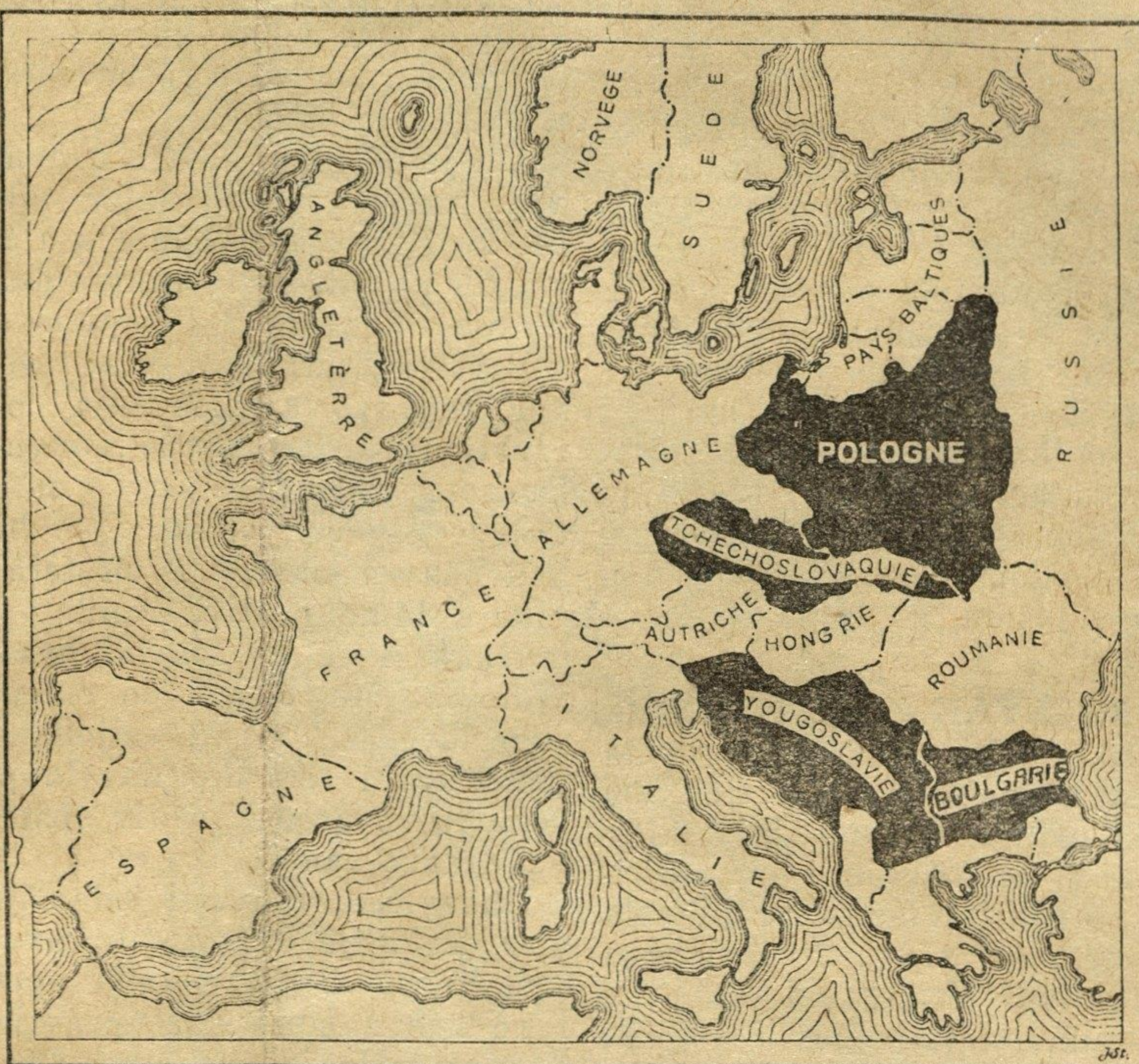

Table with population statistics for Bulgaria, Checoslovaquia, Polonia, and Yugoslavia.

Correspondencia Eslova

DE POLONIA "POLSKI DOM" SOBRE EL ADRIATICO YUGOSLAVO. Esta asociación ha comprado en Dalmacia (Yugoslavia) en la isla de Solta los conocidos terrenos de Nečujan...

TRES AÑOS DEL PROPIO PUERTO. Polonia con 400.000 km2 y 30.000.000 de habitantes tiene sobre el mar solamente una franja de 130 km. de su propia costa.

PERIODISMO EN POLONIA. En Polonia aparecieron según las últimas estadísticas 2383 periódicos; 1866 en polaco, 99 en ucraniano...

CAMARA POLACO-YUGOSLAVA DE Comercio fué fundada en Varsovia, capital de Polonia para servir al intercambio comercial de los dos países.

DESOCUPACION. Una vez borrados en las bolsas de trabajo de las listas de desocupados todos los enemigos de los Soviets como lo son los ex burgueses y sus hijos...

RUSIA EN EL MERCADO DE MADERAS. Rusia en la temporada p.pda. tenía invertidos 70% más de capital en este renglón que en la anterior...

FORD EN GDAŃA. El Ministerio de Com. e Ind. ya ha dado su conforme para la construcción de una fábrica en ese puerto único de Polonia...

Slavenska zubarska klinika "MODELO" SANTA FE 3311 BUENOS AIRES

Dr. MUCHNIK Ravnatelj Otvorena od 9-12 i 14-20 s.

Kredit na 10 meseci Najbolja reklama za nas su naši dobro obduzteni i zadobni: voljni klijenti. Radimo solidno za umerene cene.

Guía del Inmigrante

(Publicación gratuita de ofertas y pedidos de trabajo, de personas buscadas, comunicación de nuevas direcciones y documentos extraviados. Las ofertas dirigidas a los interesados a/c Administración "Gospodarstvo"...

JUGOSLOVEN star 40 godina, arg. državni nameštenik, že i poznati se u svrhu ženitbe sa našom devojkom, starom do 30 godina, zdravom i poštom, koja je slobodna, da se može udati. - Ponude pod "Jugosloven", na upravu.

Traži se MARTIN LEVSTIK, rodóm iz sela Senuš, Krško, Dravske Banovine, radi važnog obavještenja. Njegov je posljedni naslov bio: Venado Tuerto, pr. Santa Fé.

Traži se OSKAR RADIĆ, koji je posljednjeg puta javio sa Santa Fé, calle López y Blanes 247.

Traži se Rikard Šantić, koji se je posljednjeg puta javio sa Ingenio Esperanza.

JAKOB PIRNAT, iz Koprivnice pri Rajhenburgu, nameštenik baje pri FCCA, naj se čim pred javi, u važni stvari na "Consulado Yugoslavo", Rosario de Santa Fé, FCCA, calle San Lorenzo 937.

UNA OPINION ALEMANA

El nuevo estado de cosas en Yugoslavia despierta mucho interés especialmente entre sus vecinos, ante todo entre ellos, con quienes el país mantiene relaciones amistosas y vinculaciones económicas.

Así el nuevo régimen ya hizo mucho en cuanto a las reformas en el ramo de justicia, educación, organización de agricultores y ante todo de la administración interior y financiera.

La eliminación de los residuos de la nociva lucha anterior de los partidos políticos dejó al gobierno del general Živković, la vía libre para labor útil alrededor de reformas generales. El propósito de la política del Gobierno es también fortalecer a Yugoslavia así, que podrá defender en cada sentido sus intereses.

Lo mismo en la política exterior la dictadura puede anotar un progreso general por haber conseguido salvar a la Nación del peligro de aislamiento. La frontera meridional está protegida con el pacto de amistad con Grecia. Con Bulgaria, Yugoslavia está buscando un modus vivendi. Su vinculación con la Pequeña Entente piensa Yugoslavia fortalecer y profundizar también en el campo económico.

La "cuestión croata", verdad, es un problema, pero no tal como lo pinta cierta prensa en el exterior. Hay mucha gente con muchos intereses atrás del problema croata. Pero: el pueblo yugoslavo entero, y los mismos partidarios de autonomía y federalismo procederán unánimemente en caso de que se encontrara Yugoslavia amenazada del exterior por un peligro de carácter político. Ya este solo hecho, que hoy sin duda existe, es un éxito positivo del nuevo régimen. lo que conviene subrayar especialmente para ofrecer una información fidedigna a la opinión pública alemana.

PREVODI IN PREPISI na stroju slovenski, srbo-hrvatski, nemški, kasteljanski. MILKO IVAN HRIBAR Bs. As. - Luis Viale 827 IV° p. Av. San Martín, altura 1000. (tranzvías 85, 86 y 94)

Imprenta "GUADALUPE"

MANSILLA 3865 U. T. 61 Palermo 6066 (Palermo, tranvías 31, 61, 87, etc.) JUGOSLOVENSKO ODELENJE sa jugoslovenskim personalom i slovima Preuzima sve tiskarske radnje na jugoslovenskim jezicima (hrvatski i slovenački).

Svila Gütermann Najbolja svila za šivanje Skatulja sa 40 raznih boja po 1/2 doc. od svake \$ 16.- Skatulja sa 60 raznih boja po 1/2 doc. od svake \$ 24.- Za pokušnju naručite 1 doc. (12 raznih boja) za \$ 1.50 uključivo poštar.

Casa de Labores "EURASIA" NUEVA YORK 3426 BUENOS AIRES

ZA UKUSNE I PRVOVRSENE MOBILIJE
preporučamo tvrtku

Casa MASSA Hnos.

stare dobavitelje naše naseobine na Boei
ALMIRANTE BROWN 1087 BUENOS AIRES
U. T. 21 - 2197
(38 - 48)

Dr. BOŽO BAKMAZ

Lečnik u Bolnici Rawson
GOVORI JUGOSLOVENSKIM JEZIKOM
(19-42) Boca, Olavarría 1042

Kod Svecanosti

Kupujte cvće od tvrtke

Randazzo Hnos.

Plantas y Flores naturales
Umerene cene
ALMIRANTE BROWN 947
U. T. 21, Barracas, 2953 y 0904
(6-39)

Dr. Juan de Simone

Abogado - Escribano
PINZON 567 - BUENOS AIRES
U. T. 21, Barracas 2056
(2-39)

COMPANIA ARGENTINA DE SEGUROS.

Victoria

Sociedad Anónima
AVENIDA DE MAYO 791
Buenos Aires
U. T. 2444 - 2445, Rivadavia

SECCIONES HABILITADAS:
INCENDIOS
ROBOS
CRISTALES
AUTOMOVILES

Siniestros pagados hasta el 30 de Junio de 1928

\$ 1.004.913.25 %

Capital suscrito y reservas:
\$ 1.337.080.70 %

(10 - 39)

RESTAURANT RIGLAY

Calle Osorio 5085 Bs. AIRES
(La Paternal) Argentina

DOMAĆA HRANA - TUKAJ-SNJA IN IMPORTIRANA VINA
REZERVIRANI PROSTORI ZA GOSTIJE
PRENOĆIŠĆA - POSTREZ-BA TOĆNA - CENE ZMERNE
Priporoča se najtopleje
Luis DRUFOVKA
(13-37)

Prva Jugoslovenska Krojačnica

NA DOCK SUD
INGENIERO HUERGO 1360

PRIMILA JE NOVE ŠTOFOVE ZA ZIMSKU SEZONU
RADIMO JEFTINO I DOBRO TE NA OBROKE

Imamo u zalih modernu košulju, ovratnike i sve ostalo rublje za gospodu.

Preporuča se svoj braći Slovenima.

(43 - 39) Vlasnik: RADE PAUNOVIĆ

Dr. PEDRO PANDOL TADIĆ

Pravni Savjetnik i Pravni Zastupnik.
Poslanstva Kraljevine Jugoslavije u Buenos Aires.

Posređuje u svim slučajevima građanske, trgovačke i kaznene naravi.
Naplate sudbenim i izvanrednim putem.

GOVORI JUGOSLOVENSKI!

SARMIENTO 1011 5º Kat.
(41 - 48) Telefon: 35 Libertad 0305.

Restaurant "EL AMERICANO"

Najveći jugoslovenski hotel u Buenos Airesu.

VLASNICI
HULJIĆ I MIŠETA

preporučaju se našim obiteljima i zemljacima, kad dođu u Buenos Aires
Domaća kuhinja. Zračne i čiste sobe.

BUENOS AIRES - La Madrid 341 (Boca)
(21-42) U. T. 21, Barracas 1865

Jugoslovenska Ljekarna

Bivši vodja dvorske apoteke na Cetinju i diplomirani ljekarnik u Pragu i Bs. Airesu.

Pohadjajte ovu jedinu našu lje-karnu u kojoj ćete dobiti dobar savjet i sve naše lijekove

SVOJ K SVOME

Kada udješ govori našim jezikom Lijekovi se šalju po poručbi poštom po cijeloj Argentini

Calle F. QUIROGA 1441
Dock Sud
Mr. Ph. Franje Hušpaup
(14-37) U. T. 22 - 7596 Avellaneda

POMPAS FUNEBRES CARRUAJES AUTOMOVILES (5-39)

CASA FALCONE

LUIS FALCONE

Naše je poduzeće svim Jugoslovenima na Boei poznato zbog umerenih cena i prvovrstne usluge.

447 - LA MADRID - 457 U. T. 21, Barracas 0533

HOTEL BALKANICO

Buenos Aires - Calle 25 de Mayo 746 - U. T. 31 Retiro 3727.

NAJVEĆI I NAJBOLJI JUGOSLOVENSKI HOTEL U ARGENTINI.

Osnovan god. 1909.

Zračne sobe, domaća kuhinja, umerene cene. Izragujemo originalni BALKANSKI BELI SIR, kiselo mleko YOGURT, sa mikrobima, koje smo donesli izravno od onamo i koji jedini daju jogurtu zdravstvenu vrednost, ugotovljenu od prof. Mečnikovu. (20-42)

SIFKARTE ZA SVE PAROBRODARSKE LINIJE NAJJEFTINIJE POZIVNE KARTE NA OTPLATU \$ 20.- m.n. MJESEČNO
BRZOJAVNE DOZNAKE \$ 1.50 m.n. \$ 1.000 m.n.
dajemo na šim mušterijama u obliku osiguravajuće police protiv prometnih nezgoda. (33-46)

DEUTSCHE SCHIFFSAGENTUR SAN MARTIN 469

SLUŽITE SE KOD
PODUZEĆA KOJA
OGLASUJU U
"GOSPODARSTVU"

oduže, u svakoj većoj koloniji ljudi spremno odazvahu se mo-joj preporuci i primijećuju: Za "Hrv. Radišu", u Oruro, Bs. 500.-, u La Paz, Bs. 200.-; u Arica, \$ 750.-; u Lima L. 40.-. Za "Jugoš. Matieu" i "Jadransku Stražu" u Potosi, Bs. 520.-.

Iz Lime odoh u Iquique. I tu sam održao uspješni sastanak, a do moga polaska kolonija bijaše sabrala za "Hrv. Radišu" preko \$ 1000.- i sabiranje se nastav-lja.

Treba ovdje da sa zalošću istaknem: da se Bolivija i sjev. Chile nalaze u najtežoj ekonom-skoj krizi, kroz kakovu jedva da su ti krajevi ikad prošli, i naš će svijet u ovim zemljama mo-рати do skora da prodje kroz najteža iskušenja.

Na svom putu sam dosad sa- bio od toliko materijala i slika, da bi od tog samog materijala mo- gao izaići debela knjiga. A ja još moram da odbijem Argentinu, Uruguay i Južni Chile!

Na svom putu sam neprestano otkrivao — nove svjetove. Ja u domovini ni pojma pravog ni- sam imao o životu i radu našeg naroda u ovim krajevima. Ise- ljenstvo je nepoznato i samo sobi, a kamo li ne bi bilo domovini! Svud sam iseljenicima preporu- čivao: upoznavajte se među so- bom i pomažite se među sobom. Najveći je patriotizam: pomoći svome do rada i zarade.

Ovdje, u Antofagasti, koloni- ja me dočekala najsrdnije. Su- tra je predavanje u "Jugoslav. Društvu". U ponedjeljnik ću se dati na oblaženje okolinskih na- selja, pak ću ovdje povratiti na 2/4, a na 3/4 održati ću drugo predavanje.

Iz La Paz, i iz Iquique-a po- slane su, jednoglasnim zaključ- kom prisutnih, brojavne zahva- le gg. Baburiz i Mihanović, što su dali inicijativu i tako omogućili ovaj poduhvat radi ko- jega obilazim naše kolonije.

Saznajem da, dok me po za- padu svi naši ljudi, bez razlike političkog mišljenja, rado slu- šaju, a onda srdačno odobrava- ju sve što prikazujem i predla- žem, da po Argentini neki indi-

IZ ARGENTINE

"ISTRA". — Ponovo preporu- čamo svim svojim čitaocima, os- obito Istranima neka podupru gla- silo Istarskih izbeglica u Jugos- laviji, kojih ima oko 60.000, ti- me, da se preplate na njihovo glasilo. "Istra" izlazi u Zagrebu, Boškovičeva ulica 20, te stoji za celu godinu JEDAN DOLAR. No- vae doznači preko zavoda, kojim se obično služi za pošiljanje no- vaca u domovinu. Ne šalji no- vaca u pismu, da ti ga ne ukra- dnu.

NASTAVAK POZITIVNOG RADA — Danas možemo opeta pokazati, kako se pod uplivom novih prilika u domovini takod- jer ovdje srednjavju i normalizir- ajaju prilike. Vlada akreditirala je Poslanika g. dr. Stražnickoga takodjer za Uruguay i Chile. G. Poslanik početkom maja poseti- ti će Čile, da preda akreditivna pi- sma tamošnjim vladi i da se stavi u osobnu vezu z našom nase- obinom. Boraviti će onamo bar mesec dana.

Ovaj na prvi pogled sasna for- malni korak od velike je važno- sti: nakon toga će biti otvoren put, da se obe republike stave u vezu kao državne jedinice s naš- vom domovinom, da počnu reša- vati zajednička pitanja socijal- nog a osobito gospodarskog zna- čaja, kao što je trgovinski ugovor itd. Time će se još više učvrstiti ugled našeg naroda u čilenskoj republici, a omogućiti se i inten- zivniji gospodarski rad sa starom domovinom.

PROF. MASARYK, PREDSE- DNIK bratske Češkoslovačke Re- publikeslavio je prošlog meseca svoju 80 godišnjicu. On je surad- jivao tako uspešno takodjer u ra- du oko našeg oslobodjenja i st- varanja naše države, a sada su- raduje sa ministrom Benešom kao predsednik svoje domovine sa našom, da možemo punim pra- vom reći, da pripada takodjer našem narodu. Mi smo se mu po svojim skromnim silama odužili već u prošlom broju time da smo oertali u glavniim potezima nje govo značenje i rad. A danas ob- javljamo na našem jeziku jedan njegov govor u Splitu, održan pred 20 godina, zato, jer sadrži taj govor najglavniju tačku naš- jeg pravog narodnog programa, podizanje jugoslovenskog selj- ka u svakom obziru, jer se mo- že reći: Jugoslavija će biti tako- va i vrediti toliko, kakav bude i što bude vredio jugoslovenski seljak.

Taj govor staroga predsednika bratske republike je tim aktualni- ji, jer vidimo da se je dotični program oko podizanja sela i sel- jaka mogao približiti ostvarenju tek sada, kad imamo slobodnu državu, slobodnu ne samo na vani, nego takodjer oslobodjenu na unutar od parazita; tek sada, kad je naš Vlada počeo novo doba baš na načelu, da između Njega i naroda, to jest u 80 po sto sel- jaka, nestane posrednika, tek sa- da, kad Njegova Vlada pristupa rešavanju problema sela kao op- ćedržavnog problema, osnivanjem Agrarne Banke, zakonodavstvom o sanaciji sela itd.

Mislimo, da bi bio pozvan "Ju- goslovenski Klub," koji je svoje vreme počeo sa predavanjima, da priredi predavanje i proslavu predsednika Masaryka, — ovog prijatelja našeg naroda ne rećima nego činima, — da se tako i naša naseobina, koja je za vreme rata složno radila sa Čehoslovacima u Južnoj Americi, oduži njihovom vodji i poglavaru.

PUTNICI. Iz Evrope dopu- tovala je obitelj don Miguela Mihanovića, a za Peru po poslo- vima otputovao je g. Arh. J. Marković.

Iz Parana ovamo doputovao je po poslovima don Alberto Maran- gonić, naš kozul za Entre Rios.

CRNA KUGA U KORDOVI. Opetovano smo opozorili naše čitaoce, osobito radnike, koji idu simo i tamo po kampu, da se ču- vaju zaraznih bolesti te da ima- du sobom uvek dezinfekcna sredstva, koja se može kupiti u kojojgod lekarnici. Neka si de- zinficiraju stalno osobito ruke.

Da naše opomene n i s u preterane, dokazuje slučaj er- ne kuge (peste bubonice) u Lo- zadi kraj Alte Cordobe, gde je obolela cela obitelj Montiel te su 4 od njih umrli. Konec mar- ta umrla je 8 godišnja Ivanka. Zatim obolio je Dinko te nezna- jući što mu je išao u Kordobi oko 2 ili 3 lečnika, a onda na posetu prijateljima u Alta Cór- doba. Kad mu je po noći pozlio pošao je u Asist. Publica gde su lečnici tek ugotovili pogibelnu zarazu, ga otpremili u bolnicu te ga izolirali, a pošli za 30 peona dezinficirati kuće u Lozada. Ko- liko ljudi je mogao zaraziti da- kle samo jedan bolnsnik lutajući simo i tamo, dak se nije sazna- lo za značaj bolesti, i koliko je mogao ostaviti za sobom zaraz- nih klica.

KAD BI SE KOD NAS OVAKOVA ŠTA DOGADJALO. Ovakvo izrazio se je g. Lupis- Vukić jedva se je izkreao i do- bio prvi u pogled u razne pojave u ovoj zemlji.

On je od blizu gledao u domo- vini razne profesionalne vika- će, koji su zbog važnih a i ne- važnih pojava digli kuku i moti- ku protiv vlastite domovine te nedostatke izrabljivali za izgo- vor kod svojih pokušaja oko razbijanja države. Sa gornjom izrekom g. Lupis-Vukić i neho- tice je označio, koliko je bilo kod nas neiskrene i preterane vike i buke protiv raznih po- grešaka, kad je došavši ovamo vidio što šta, što bi po receptu jugoslovenskih profesionalnih političara i te kako davalo po- voda za rovanjenje protiv opstan- ka države same.

Danas ćemo navesti jedan pri- mer, kako je državna uprava i drugde po svetu nekada spora i ne baš najspretniji upravljaci. Zgrada ovdajšnje Narodne Skup- štine glasovita je zbog "ekono- mije" s kojom je građena. "Zlatna Palača" joj kažu. U svoje vreme vlada je imenovala komisiju da pregleda račune, te se je pokazalo da su poduzetnici uovučili 25 milijuna, dočim su učinili rada samo za 20. Zadnji poduzetnik je rad zaustavio 1914, a država je počela tužiti tek 1921, dočim po zakonu svaki nereklamirani dug propadne na- kon 2 godine i 1 dana.

"Ovih dana računio je savezni sudac u ovom sporu ovako: Državna uprava nema više prava na onu diferenciju, naop- pak, mora da poduzetniku do- plati za još neplaćeni rad 400.000 peća te kamate za za taj iznos; povratiti mu 10% kavejicu to jest 212.000 peća; te nadal- jnih 144.000 zl. peća kavejice ulo- žene u obliku obveznica.

Država izgubila je dakle onih 5 milijuna, a još mora da plati 600.000 u gotovini i povrati 144.000 zlatnih peća u obvezni- cama.

KRIMČARENJE ne evate samo u Zadru ili na Reči, nego i u ovoj zemlji. Oso- bito svile "uvozi" se 80% pod rukom. Radi vske carine posao je vrlo unosan te dobro organi- zovan. Kontrabandiste najveći su protivnici sniženja carine, kao što su u Sev. Americi naj- vatreniji pristaše subog zakona vlasnici poduzeća za krimečare- nje alkoholnih pića.

Ovoga puta posvetile su vlasti, radi neke denunciacije, ne- koliko pažnje i Cosulieevom "Belvederu". U čamcu za spaša- vanje našli su vreću slično onoj za prevoz pošte, a u njoj vrlo dobro akondicioniranih 120 svi- lenih ženskih odela, uzoraka za koju kuću ove struke, u ceni od 3000 peća. Naravski da se ni- je niko prijavio, da je roba nje- gov.

NIKOLA LONGARICA
Zla sudbina opeta je pokosila i istrigala iz naše sredine jednog uglednog člana naseobine i do- brog druga svih, koji su imali pri- liku doći s njim u tesniji dodir. G. Nikola Lončarića izgubio je život u vodi, u elementu, koji je ovladao duga desetleća, dok ni- je ipak pao svladan on.

Dne 3. o. m. na 9. sati u večer bio je na pontonu Intersección, u predluci, na km 37, čekajući na prekomorski brod, da se ukrea kao pilot. Bilaje strašnabura. Ne- zna se tačno kako se je dogodilo, da je pao u vodu, kad je sa pon- tona htio u čamac, koji ga je imao odvesti na mesto njegove službe. Iznenada je zaviknuo u vodi. Bacili su mu dva puta ko- nop, ali nije imao sreće da se uhvati, nego se je ponorio te ta- ko izgubio život.

Pokojnik bio je blagajnik na- šeg Društva Uzajamne Pomoći na Boei. Rodom je bio iz Dola kraj Stona. Star je bio 57 go- dina, a već 43 godine u ovoj zemlji. Prve 2 godine radio je na raznim jedrenjačama, a na- to 25 godina u kući Mihanovića, počevši na brodu "Pte. Mitre", kao enkargado. Nato je postao patron, a pak položio ispite za kapetana male plovitbe, zapo- vedaajući takodjer na putničkim borodovima. God 1914. položio je ispit za pilota reke Paraná, a u tom svojstvu je izgubio i život.

Pokojnik ostavlja za sobom su- prugu i jednu kćer, brata Matu i dva bratanića. Znao si je stvo- riti izvrsan gospodarski položaj, pa je njegova smrt tim tragičnija, pošto mu nije sudjeno, da u sta- rini godinama uživa plodove svog dugogodišnjeg rada.

Udovici došlo je izraziti saue- šće bezbroj naših obitelji; može se reći sve, što ih živi na Boei, kao obitelji Mišeta, Radić, Dorić, Viš- ković, Rubinić, Ilić, Bule, Ozmi- ca, Čop itd., itd.

Pošto pokojnika nisu odmah mogli naći zbog uzburkane vode, sprevod obavio se je tek 7. o. m.

OD OLOVKE DO 4.000.000
Pred 12 godina uzajmno je neki nepoznati Martin Tow je- dan lokal u takozvanoj Galeriji Güemes onda jednog od najviših kuća u Buenos Airesu. Ime do- lazilo od toga jer ide umesto pri- zemlja, u zgradi od ulice Flori- de do San Martin galerija sa samim lokalima za trgovinu. A pošto ovaj Martin onda nije imao dovoljno robe da napuni uzajm- ljeni lokal (manjega nije bilo), odelio je od ostaloga prostora 4 kvadr. m. sa "stenom" od plat- ne te počeo posao sa prodajom metalne olovke. A ovih dana je ondašnji Martin prodao svoju "Kuću Tow" u istoj galeriji za 4.000.000 peća, i to engleskom društvu Whiteaway, Laidlaw Ltd. iz Londona. Glavni poslo- vodja biti će g. Bdo. B. Kent od kuće Harrods.

G. Tow je pravo rekao jednom ovdajšnjem reporteru: "Argenti- na može se ponositi, kad usprkos tobožnje krize, za koju tvrde da pritišće zemlju, dolazi vanjski kapital te se ne boji ulagati teške milijune u trgovinska po- duzeća u državi".

Ovaj engleski Martin je dakle morao nekako drukčije postupiti nego onaj naš domaći, u kojem se kaže "Martin u Zagreb, Mar- tin iz Zagreba", kad može reći: "S olovkom u Buenos Aires, a sa 4 milijuna iz Buenos Airesa".

A njegovom uspehu neće biti "kriva" samo njegova sposob- nost, nego mora imati nekoliko "krievni" i ova zemlja. Zato bi preporučali onim našim zemlja- cima, koji se razočarani davaju repatriirati, neka dani ne psu- ju odviše na zemlju, u kojoj oni nisu uspešni. Pred nego otvore- usta, neka pomisle na Martina Towa i na njegovu olovku!

Iz Antofagasta

Ivo F. Lupis-Vukić

SA MOGA PUTOVANJA PO BOLIVIJU, PERU I CHILE. (Dopis)

Antofagasta, 22. marta 1930.

Iz Buenos Airesa sam otpu- tovaao na 21. siječnja i zaustavio se u Rozariu jedan dan, da se lično upoznam sa g. Vinkom Rubesa i g. Stjepanom Miličevićem, a onda sam prosljedio za Salto, da upo- znam rad i prilike naših ljudi koji rade na željezničkoj pruzi u Sjevernoj Argentini. Tu sam se upoznao sa jednim od najva- žnijih naših preduzetnika u Juž. Americi, g. Pavlom Popovićem (Crnogorac) koji u onom kraju radi nekih 20 godina. Dao mi je sve podatke, a kod naših radnika nisam mogao, jer se svi nalaze ovdje daleko u visokim brdima.

U Boliviji sam se sadržao ravo- no 25 dana, i kroz to vrijeme posjetio naša naselja u Oruro, Lllallagua, Uncia, Cochabamba, Potosi i La Paz.

U Lllallagua i Uncia ima vrlo mali broj našeg naroda, te sam lično svih posjetio (budući su mahom trgovci) i objasnio im svrhu svoga dolaska k njima.

U drugim naseljima sam održao predavanja na koja je pris- tupilo, uz rijetke izuzetke, čit- avo naselje.

Od starih ljudi sam sabirao podatke za povijest kolonije; sabirao i snimao slike naših trgo- vina i radnja, popisao naša društva i njihov revizitak i za- bilježio sve ono što predstavlja život, rad, i stanje našeg iselje- ništva.

Iz Bolivije sam otišao u Peru preko Arike, i drago mi je što sam tim putem otišao, jer sam u Arike otkrio malu (22 člana) ali vrlo radnu našu koloniju. Gotovo su sve sami trgovci.

Iz Arike odoh u Peru, i nastani- h se u Limi, odakle sam obila- zio okolice i gdje sam došao do potrebnih podataka o sva- kom našem naselju u Peru. Pre- davanja sam održao u Arike i u Limi. U Limi su me naši ljudi počastili i banketom, i opet broj- nim privatnim ručkovima, na kojima je prisustvovalo po 10-15 osoba. Ja sam svaki sastanak is- koristio da sa iseljenicima otvo- renim govorim o — iseljeničkim potrebama.

Naši ljudi su mi u svakom mjestu bratski primili i pozorno saslušali. Bezbroj puta sam čuo reći: ovako nam nikad nije govorio. Nigdje nisam izrekao ni jednu praznu frazu, nego svuda govorio "onako kako je".

Videći, koliko naš svijet u Juž. Americi strada kada nepo- zna nijednog zanata — i znajući da nam u vlastitoj domovini spretniji i spremniji tudjnje kruh otimlju — svuda sam ise- ljenicima preporučao "Hrv. Ra- dišu". Da mi se na neki način

vidni misle da će postati glaso- viti ako gdnim riječtinama op- koju preporuci i primijećuju: Za "Hrv. Radišu", u Oruro, Bs. 500.—, u La Paz, Bs. 200.—; u Arica, \$ 750.—; u Lima L. 40.—. Za "Jugoš. Matieu" i "Jadransku Stražu" u Potosi, Bs. 520.—.

Iz Lime odoh u Iquique. I tu sam održao uspješni sastanak, a do moga polaska kolonija bijaše sabrala za "Hrv. Radišu" preko \$ 1000.— i sabiranje se nastav-lja.

Treba ovdje da sa zalošću istaknem: da se Bolivija i sjev. Chile nalaze u najtežoj ekonom-skoj krizi, kroz kakovu jedva da su ti krajevi ikad prošli, i naš će svijet u ovim zemljama mo-рати do skora da prodje kroz najteža iskušenja.

Na svom putu sam dosad sa- bio od toliko materijala i slika, da bi od tog samog materijala mo- gao izaići debela knjiga. A ja još moram da odbijem Argentinu, Uruguay i Južni Chile!

Na svom putu sam neprestano otkrivao — nove svjetove. Ja u domovini ni pojma pravog ni- sam imao o životu i radu našeg naroda u ovim krajevima. Ise- ljenstvo je nepoznato i samo sobi, a kamo li ne bi bilo domovini! Svud sam iseljenicima preporu- čivao: upoznavajte se među so- bom i pomažite se među sobom. Najveći je patriotizam: pomoći svome do rada i zarade.

Ovdje, u Antofagasti, koloni- ja me dočekala najsrdnije. Su- tra je predavanje u "Jugoslav. Društvu". U ponedjeljnik ću se dati na oblaženje okolinskih na- selja, pak ću ovdje povratiti na 2/4, a na 3/4 održati ću drugo predavanje.

Iz La Paz, i iz Iquique-a po- slane su, jednoglasnim zaključ- kom prisutnih, brojavne zahva- le gg. Baburiz i Mihanović, što su dali inicijativu i tako omogućili ovaj poduhvat radi ko- jega obilazim naše kolonije.

Saznajem da, dok me po za- padu svi naši ljudi, bez razlike političkog mišljenja, rado slu- šaju, a onda srdačno odobrava- ju sve što prikazujem i predla- žem, da po Argentini neki indi-

MINISTARSTVO PROSVETE ZA "HRVATSKOG RADIŠU"

Ministar Prosvete izdao je 16. januara ovu naredbu:

"U vezi raspisa O. N. br. 43.162. od 17. VI. 1929. i na molbu "Hrvatskog Radiša", Središnjice, Za- greb određujem da Prosvjetna odjeljenja, preko svojih školskih nadzornika i upravitelja ško- le pozovu sve učitelje i učiteljice na svome području, da pri svr- šetku školske godine preduzmu sve strano obavještenje djaka i njihovih roditelja ili staratelja o zadacima "Hrvatskog Radiša" i da nastoje, da se što veći broj djece prijavi za njegove pitom- ce. Za potrebna uputstva i obja- snjenja neka se učitelji i učiteljice obrate "Hrvatskom Radišu" u Za- grebu.

Koliko je učinjeno u ovome pogledu i kakvi su rezultati pos- tignuti ti. Prosvjetna odjeljenja podnijeti će mi svoj izjastaj naj- dalje do kraja 1930. godine".

1930

PEDRO VISCOVICH Judicial en LANUS

A PLAZOS

Propiedad calle General O'Higgins 4349 antes San Carlos entre Ituzaingoy y Sitio de Montevideo a 2½ cuerdas de la es- tación del F. C. S.

EL DOMINGO 27 DE ABRIL A LAS 16 hrs. (4 de la tarde)
Sobre la misma propiedad

Fidan prospectos a PEDRO VISCOVICH. Calle Villafañe 278

SLOVENSKI VESTNIK

(SECCION ESLOVENA)

SE ENA NEVARNOST ZA ZAČETNIKA

prerješavati vse skrivnosti pra- vega kraljevca in še zanimivej- šega krščenega mleka.

Tako je šlo nekada dni, dokler se nekoga večera tak razgovor ni spremljal in prav temeljiti prepri- vkljub temu, da se je šlo za trgo- vino s čisto abstinskimi pičajo. Izgleda, da se je bodisi kupec že preveč naučil ter videl, da mle- ko ni tako belo, kot si je pred- stavljaj, temveč je opazil v pos- lu že tudi gotove senčne stvari, ter je zahteval denar nazaj in da se podre kupčija, ali pa da je gos- podar hotel ostati kot družabnik. Skratka don Dinko je iznenada potegnil na prekušnega Emi- lija revolver ter mu poslal tri krogle v prsa in ga smrtno ranil. Konec: poljeja, in čez kdo ve ko- liko let trdega dela in varčevanja zapor in ubita ekzistenca.

Ta slučaj naj bo našim roja- kom za svarilen vzgled, naj se tu- kaj ne spuščajo v kupčije za nez- nanimi ljudmi in v stroki, katere ne poznajo, a posebno ne pozna- jo vseh trikov, katere v nji pre- brisani sleparji morejo voporabi ti napram neizkušenemu začetni- ku. Zapomnite si posebno to: vsaj dogovore in pogodbe delajte pred našim konzularnim odvjetnikom, a ne dajajte niti deset pekov are drugčake, kot pred tem pravnim svetovalecem.

NOVA VRSTA TOPLA

Vodja kraljevine agronomije za Delto Ing. G. Salomon se je obr- nil na Poljedelsko Ministerstvo s prošnjo, naj poskuša dobiti z Kolumbijskega vseučilišča v Sev. Americi nekaj mladik nove vr- ste topola, katero je vzgojil g. Ralf Mecke, profesor onoga vseu- čilišča. Najvažnejša lastnost nove vrste je ta, da raste 10 krat hi- trejše, kot dosedanje, tako da daje vsako leto po 18.400 kg le-

EUROPA

SHIPING AGENCY

Jonas JOKUBAITIS
PUTNE KARTE, odlazne i po- zivne, uz najnižie cene
DOZNAČIVANJE novaca u din, ili dol. u sva mesta Ju- goslavije.
ČUVANJE I OTPREMANJE iseljeničke POSTE
POSLUŽIĆEMO Vas u VA- SEM jeziku
OTVORENO radne dane od 8 ujutro do 7 na večer.
Bs. Aires - SAN MARTIN 661
U. T. Retro 431 - 1754. (37-48)

FRANCUSKO - SRPSKA BANKA

PARIS, BEOGRAD, LONDON, SKOPLJE, BITOLJ, NIŠ, KOS. MITROVICA, SOLUN.

Osnovana 1910 god.

Osnivači i najveći akcionari su:

BANQUE OTTOMANE — BANQUE DE PARIS ET DES PAYS - BAS i SOCIETE

FINANCIERE D'ORIENT

čiji kapitali i rezerve iznose više od **4.000.000.000** dinara.

AKO ŽELITE DA STE SIGURNI ZA SVOJ NOVAC I DA VAM ON DONOSI SIGURNIH 6 1/2 o/o (šest i po od sto) GODIŠNJE VI GA ULOŽITE U NAŠU BANKU

Ko želi veći interes na uloženi novac, neka se za uslove obrati pismom na nas, pa ćemo mu odmah javiti uslove.

Imajte na umu američku poslovicu "SAFETY FIRST" pa s toga pazite kome poveravate svoj teško zaradjeni novac. Kod nas ste sigurni a imate i dobru kamatu (interes).

Imamo i sada veliki broj ulagača iz Južne i Severne Amerike i Kanade.

ULOŽENI NOVAC ISPLACUJEMO ODMAH I BEZ OTKAZA

SAMO MORA DA NAM SE POŠALJE KNJIŽICA.

Dinar je stabilan, te nema bojazni za gubitak.

Novac možete slati u čekovima ili pismenom doznakom u Dolarima ili Dinarima, te ga kao Vaš ulog upisujemo na Vaše ime u Dinarima, ili novac u starom kraju Vašim obiteljima isplaćujemo.

Najbolje da pošiljku novca Vašoj rodbini ili na ulog vršite preko

BANQUE FRANCAISE ET ITALIENNE POUR L'AMERIQUE DU SUD

ANGLO-SOUTH AMERICAN BANK LTD. i

ERNESTO TORNQUIST & CO. LTD.

koje stoje s nama u neposrednoj vezi i koje će Vas najbolje poslužiti.

Pišite na svom maternjem jeziku.

Naš je naslov FRANCUSKO - SRPSKA BANKA

(44-50)

BELGRADO (YUGOSLAVIA) — EUROPA

sa na hektar. Če se bo moglo dobiti željene mladice, se jih bo porazdelilo med naseljenici po otokih v Delti, da napravijo z njimi poskuse.

Oporazjamo na to novico naše rojake v Slovenski naselbini v

Mendozi. O važnosti topolov smo že opetovano govorili, posebno zadnjič v članku "Dobrodošel obisk". Če se bodo poskusi obnesli, bomo o tem svojim čitateljem seve čim natančneje sporočili.

ki. Če naš kmet v starem kraju kam potuje, se vsaj obleče v najboljše, kar ima, in če je ves zakrpan, je čist. To ljudstvo na moskovskem kolodvoru je pa izgledalo kakor čreda zadnjih beručev: umazani, razcapani, da so kosci viseli z moških in ženskih. Vsi so nosili eule, obleko ali živež, ne vem. Legri! in paslajali so se na klopi, mnogi so pa stali, ker ni bilo prostora in prežali na sedež, če se je kdo dvignil.

Kaj je to, kak je to narod, kaka zemlja? — sem se vprašal v mislih, toda rekel nisem nič.

Našo grupo so takoj začeli oblegati nosači z vprašanjem, kam gremo. Poleg nosačev je bilo tam vse polno uradnikov v uniformi in s kapami ter trakov. Dognali smo, da nosači pobirajo vozne listke za one, ki odhajajo. Trojica od naše skupine — Poljak, eden Rus in eden Slovak — imeli so ostati na tem kolodvoru, da počakajo na naše velike kovčuge in jih spremijo v komuno.

Nosači pobirajo listke in zahtevajo od vsakega dva rublja, oni pa, ki so nosili ročne kovčuge, hočejo, da jim plačamo po tri rublje. Naš sopotnik Rus jih vpraša, kako morejo toliko zahtevati.

"Čitajte naša unijska pravila," je bil odgovor.

Naš Rus je pa vztrajal, da je to preveč. Pomagamo si sami in damo le po 50 kopejk. To je povzročilo vihar med nosači, a mi tudi nismo molčali. Medtem je imel vlak potegniti in proletarski nosači so se zadovoljili s tem, kar smo jim dali.

Kasneje smo zvedeli, da unijski delavci v Rusiji prejema največ poldrugi rubelj plače dnevno, ti lopovi so pa hoteli iztisniti iz nas po tri rublje samo zato, da nam odnesejo kovčuge na vlak. Da, v Rusiji ni izkoriščanja, dokler nisi tam!

Kljub vsemu temu se nisem izgubil vsega upanja. V komuni bo drugače! Ti ljudje v mestih se še niso navadili živeti po pravih komunističnih načelih, sebični so kakor v Ameriki, vsak gleda zase. V naši komuni pa bo vse dobro in pošteno! — S to nado, čeprav že dosti razočaran vsled dotodanjih izkušenj, smo krenili v vlakom iz Moskve proti naši komuni "Krasnoje Znamje".

Stepan Poljak, eden Rus in Slovak so ostali v Moskvi, da počakajo na našo veliko prtlačjo, ki smo jo poslali iz Rige s tovornim vlakom. Ta naša trojica je najprej iskala prenočišča. V prvem hotelu ni bilo prostora, v drugem tudi ne za vse tri in šele v tretjem hotelu za možemce so našli sobo. Nekega večera jih vpiše v knjigo in jim pove, da mora vsak plačati šest rubljev in 10 kopejk. Na vprašanje, zakaj računata toliko, je rekel: "Dva rublja, ker sem vas vpišala in štiri rublje ter 10 kopejk za sobo."

V Ameriki ti zaračunajo tri dolarje za sobo in tedaj znaš pričem da si, v Moskvi pa plačaš dolar za vpisanje svojega imena!

Ostali so tri dni v Moskvi. Tretji dan srečajo nekega človeka iz naše komune, ki je prišel po nas! Nekje se je bil izgubil ali je morda imel kak važnejši posel, ker se mu ni nič mudilo Svetoval je naši trojici, naj gresta dva takoj v komuno in naj samo eden čaka na kovčuge, da si prihranijo stroške v hotelu. Tako je tudi bilo. Naši kovčugi so prišli za nami v komuno šele čez mesec dni!

(Dalje prihodnjič.)

DOBLE FAETON \$ 1.825.- m/n. (s/w. Bs. Ax.) Paragolpes \$ 55.- adicional

El placer del "camping" aumenta cuando se realiza cómodamente en automóvil. Adquiera Ud. un Doble Faeton Ford y aproveche los días hermosos de verano, realizando con los suyos largas excursiones por los más pintorescos lugares de la República.

El Faeton Ford es el coche ideal para estos paseos, por su confort, su bien concebido motor, su admirable suspensión y su extraordinaria facilidad de manejo.

FORD MOTOR COMPANY

Josip Juhović Pittsburgh, Pa.

KAJ SEM VIDEL V RUSIJI

Potovanje v Rusijo m dogodki v boljševiski komuni.

II.

Med vožnjo od postaje Sebeševe do Moskve smo videli na progi delavce in med njimi tudi — otroke, ki so delali. Otroci, ki so mogli biti stari od 14 do 16 let, so bili napol nagi in bos. Ko sem to opazil, je prvič začela moja navdušenost za Rusijo padati. Vse drugače sem čital v "Radniku", kako se sovjeti brigajo za naraščaj.

Na neki postaji se vlak ustavi in mi izstopimo, da si kupimo kruha ali kaj drugega za v usta. Človek v postajni prodajalni nam pokaže črni kruh iz semena solnčnih rož. Čudoma ga gledamo, toda tako gladni se nismo bili, da bi jedli tak kruh. Skušamo dobiti belega kruha na drugi postaji, toda ni ga bilo; ponujali so nam kruh iz solnčnice. Tolažili smo se, da pridemo kmalu v Moskvo in tam bo vsega dosti — a čakalo nas je še večje razočaranje.

Ko se vlak ustavi na kolodvoru v Moskvi, ni bilo tam nikogar iz naše komune, ki bi nas sprejel kakor nam je obljubil agent v New Yorku. Agent je rekel, da pravočasno sporoči v Rusijo naš prihod in v Moskvi nas počaka zastopnik, ki nas odpelje s seboj. Zdaj smo zijali in izpraševali drug drugega, kod in kam. Na kolodvoru so se podili na vse strani. Najprej nas obkoli četa nosačev prtlačje. Povemo jim, da gremo v komuno in potem so nam dali mir. Bili smo lačni in nekaj naših potnikov je šlo naravnost v kolodvorsko gostilno. Jaz z ženo in otroci ter z enim Rusom iz naše skupine mahenemo v kooperativno restavracijo zunaj postaje.

Za sebe in družino naročim pet krožnikov juhe, pol funta šunke in belega kruha. Kruh so prodajali v majhnih hlebčih, nekaj večjih od jajca in cena je bila 20 kopejk za hlebček. Zato smo rajši poklicali črni kruh iz solnčnice, da je tega okusimo. Juha, takozvani ruski "boršč", katero so nam prinesli, je bila taka, kakršne še nisem videl v svojem življenju, še manj pa jedel kaj takega. Bilo je v vodi kuhano listje blitve (sladkorne repe) s par koščki slanina za začimbo. Izvzemši drobtin začimbe je to hrana, s kakršno pri nas v starem kraju krmijo svinje. Ko pa sem vprašal za račun, sem se bolj osupnil; pravzaprav me je obil vroč znoj. Za pet juh, vsaka 75 kopejk, 3,75 rublje, pol funta šunke 1.10, skupaj štiri rublje in 85 kopejk, kar znači v ameriški vrednosti po 50c za vsakega — in še smo ostali lačni. Spomnil sem se besed našega pesnika Prehodoviča: "Mili bože, kud sam zašao..."

Medtem niso bili naši sodrug, ki so ostali na kolodvoru, nič na boljem. Tudi njih so v restavraciji dobro odrli za pravtako juho, toda oni so to prezrli v skrb: kod in kam gremo, da pridemo v našo komuno? Eden naših Rusov in prijatelj Poljak sta šla k načelniku postaje za pojasnila, zakaj nas ni nihče počakal in kam se moramo obrniti, da pridemo v stik s kakim uradom

ali uradnikom, ki se briga za naseljenice v komuni. Načelnik je nekam telefoniral, ampak izvedel ni nič. Nato naložimo na kolodvoru na nekega Rusa, ki je govoril angleški in ta se ponudi, da nas odvede na "Krestjanin" (kmetijski dom). Stopil je k telefonu, toda postajenačelnik mu kratkotalo ni dal telefonirati in mu celo ukazal, da z nami ne sme govoriti angleški.

Končno smo izvedeli, da moramo iti na drugi kolodvor, odkoder odhaja vlak v Kerson v Ukrajini, kjer je najbližja postaja za našo komuno. Ker je ta kolodvor na drugi strani Moskve, smo šli tja s tramvajem. Bilo nas je trinajst odraslih in sedem otrok. S seboj smo vlačili ročne kovčuge, ki smo jih zložili blizu vhoda v tramvajskem vozu in tam nas je nekaj ostalo, da smo pazili na prtlačjo. V voz se je natlačilo še dosti drugih ljudi in bilo je tesno.

Naenkrat naš sopotnik Albert Lučić opazi, da mu visi verižica ure iz žepa. Otiplje žep in ure ni bilo več.

"Okraden sem, šla mi je ura!" vzklikne preplašeno.

"Nemogoče! Tukaj v Rusiji da bi te okradli?" se čudim jaz.

Ni bila šala. Dobro, da mi niso vrzeli še verižice. Ostali pa smo brž pobirali papirje, peresa in ure iz zunanjih žepov ter jih stlačili v notranje in zapeli smo si suknje. Tedaj sem se spomnil, kako sem čital v "Radniku" neki članek, v katerem je bilo rečeno, da v Sovjetski Rusiji ni nobene tatvine.

Neki Amerikaneec, ki je bil v Moskvi, je baje o polnoči obiskal nekega znanca, ki je imel prodajalno zlatnine in ur. Šla sta v neko sosednjo hišo in lastnik je pustil prodajalno na stečaj odprto. Ko ga je Amerikaneec vprašal, zakaj pušča vrata odprta, mu je boljševiski odgovoril: "Mi se ne bojimo tatov. V Moskvi je samo eden Amerikaneec in jaz sem z njim!"

Kaka laž! Lučićeva ura, ki ga je stala \$ 80, pričra drugače o tem vprašanju. Obenem mi je padlo na um, kaj mi je pravil znanec Geza Špičić, kako je urednik "Radnika" Zinič na konvenciji v Clevelandu govoril delegatom zajednice, da v Rusiji nihče ne krade, in če človek kaj izgubi, lahko pride čez tri dni na ono mesto in najde izgubljeno stvar nedotaknjeno! Jaz bi rad videl Ziniča v Moskvi na tramvaju, kadar se bi na njega spravili žeparji in da potem pripoveduje, kako ni tatov v Rusiji!

Medpotoma smo menjali tramvaj, ali postali smo oprezní in tako nismo bili več okradeni. Čim pridemo na drugi kolodvor, pove Lučić svoji ženi, kaj se mu je zgodilo in žena je udarila v jok — drugi smo pa stali v gruči kot splašene ovce in pazili na žepo in prtlačjo. Tudi naš Rus, ki je bil v odboru naše skupine, je bil preplašen in drži se on, brate, za žep še bolj nego mi.

Na kolodvoru je bilo silno dosti ljudi. Ti ljudje nekam potujejo, si mislim, gledajoč okoli sebe. Toda revni so mi ti potni-

17 Udovica i 36 Siroččadi

U 49. broju novine opširno smo javili o strašnoj nesreći što je zadesila jugoslovenski brod "Daksa", koja se je potopila sa svom posadom. Zajedno upitali smo naše ovdajšnje pomorce, da li ne misle i oni početi sa kojom akcijom, pa da bar moralno, ako već ne materijalno, dadu izražaja svom saučesću prilikom ove strašne nesreće, koja je zadesila njihove drugove-pomorce u starom kraju i njihove porodice.

U domovini saučesće bilo je sveopće, bez razlike, po svim končinama naše države, od Zagreba pa do Prilepa narod dao je oduška svojim osećajima priredjivanjem misa zadušnica i sakupljanjem doprinosa za osirotele obitelji nastradalih pomoraca. U nastavku objavljamo prema "Jugoslovenskom Pomorcu" opis dotičnih svečanosti u Dubrovniku i to u nadi, da naš poziv ne ostane uzaludan i da će naći odaziva u našoj Južnoj Americi, koja se je inače uvek odlikovala, kad se je pokazala potreba, da budemo uz svoju staru domovinu ne samo u časovima veselja, nego i tuurnim danima žalosti.

Veličajne komemoracije poginulih sa "Dakse" u Dubrovniku i Splitu. Dubrovnik, 13. veljače. Dan komemoracije žrtava pokazao je u punoj mjeri kako je u Dubrovniku i njegovoj okolici odjeknula katastrofa "Dakse". Od sinoć čitava javna rasvjeta zavijena je u crninu. Izlozi najglednijih radnja u glavnim ulicama Kralja Petra i Kraljice Marije, zastrli su crnim platnom sa raznim epigramima, koje su izdali prijatelji i drugovi nestalih mornara i zapovjednika, te skoro sva kulturna i nacionalna udruženja u Dubrovniku. Jutros već prije 9 sati započelo se sa zatvaranjem svih radnja u gradu i u predgrađima. U 9 i pol sati započele su svečane zadušnice u katedralnoj katedrali. Misu i opijelo služio je dubrovački dijecezanski biskup g. Josip Carević uz veliku asistenciju klera. Na sred erkve podignut je veličanstveni katafalk na kojem su se videli razni brodski dijelovi i pojaši za spasavanje sa napisima "Daksa" i drugim brodskim atributima. Crkva je čitav sat prije početka mise bila već potpuno uspunjena građanima tako da je prije zadušnice policija morala zatvoriti sve ulaze u crkvu. Zadušnicama su pored predstavnika Dubrovačke parobrodске plovidbe, prisustvovali predstavnici svih vojnih i civilnih vlasti te strani konzuli. Osobito tužnu sliku prikazivale su klupe obitelji i svoje poginulih mornara i zapovjednika. U crkvi je u početku vladala potpuna tišina. Čulo se samo tiho jecanje rodbine. Na koru pjevao je dubrovački pjevački zbor "Dubrave" "Oslobodi me" a zatim je dubrovačka filharmonija izvela Beethovenov posmrtni marš. Po svršenim zadušnicama učesnici krenuli su u pravoslavnu crkvu Sv. Blagovještenija. Liturgiju služio je dubrovački protopresbiter Sava Barbić, a na jektenija odgovarao je kor srpskog pjevačkog društva "Sloga". Crkva je svršenim zadušnicama u pol 11 sudjeno". Zatim je dubrovačka

POŠTANSKA ŠTEDIONICA

Kraljevine Jugoslavije

prima uloge na štednju sa 6 % kamate

ZA ULOGE JAMČI DRŽAVA

Iz Argentine, Chile, Uruguaya, Brazilije i ostalih država Južne Amerike novac se šalje pomoću bankovnih čekova.

Otidjite u sigurnu banku, koju Vam je preporučio naš Konzulat ili koji Vaš rođak ili dobar prijatelj. U banci kupite ček, koji se plaća u Londonu, a glasi na engleske funte. No možete kupiti i ček, koji se plaća u New-Yorku, a glasi na američke dolare. Kod kupovanja čeka tražite, da se na njemu napiše: "Plaćanje po naredbi Poštanske Štedionice, Beograd." To se engleski piše ovako:

to the order of the Post Office Savings Bank, Belgrade.

Da ne bi ček možda putem zapao u nepozvane ruke, tražite u banci da ga prevuku dvema kosim crtama. To se engleski kaže:

crossed check.

Zabilježite kod sebe broj čeka i ime banke, koja ga plaća, pa onda ček pošaljite u preporučenom pismu na ovu adresu:

Poštanska Štedionica, Beograd, Jugoslavia, Europa.

Tražite besplatne upute!

(24-42)

u gradskoj luci ukrcali su se na pješadije sa dubrovačkom narodite brodove Dubrovačke paskom glazbom i pjevačkim društvom "Dubrava". Sa broda najsvotnih vlasti, pomorski kapetani i tarioji kapetan g. Bronzan točno od podne spustio je u more vijenac sa našom državnom trobojCarević sa velikim brojem dukom i znakovima paroplovidbe. Ovaj svečani čin brodovi su pozdravili sirenama, a sa obale pjeogradsku luku. Na obali bila je vačko društvo "Dubrava" otpjeostrojena jedna četa mornarice valo je Mendelsohnovu "Tako je gradanska glazba odsvirala jedan posmrtni marš, našto je nastalo 5 minuta šutnje. U 12 i pol sati krenuli su brodovi ponovno u gradsku luku, a u to vrijeme sa svih gradskih crkava zvonila su zvona. Kako doznajemo doznacičla je Uprava Dubrovačke Parobrodске Plovidbe za siročad i udove posade "Dakse" svotu od 300.000 Din. —

ZA JEDINSTVO HRVATA I SRBA

(Nastav. sa str. 1., stup. 7.)

kopajte više jame brat bratu, već radite zajedno za vašu budućnost i za vaš napredak.
a kanite se stare misli o posebnog Velikoj Hrvatskoj ili Velikoj Srbiji.

Ne zaboravite uz to, da je vas dosta, da niste među manjim narodima, da vas ima skupa Hrvata i Srba do 10 milijuna, i da se protežete kao jedna kompaktna cijelina, od ovoga vašega mora sve do Bugarske i Turske. Vi ste dakle dosta veliki narod, nego vam fali svijest narodnog jedinstva, a tome je uzrok što ste dosada bili razdijeljeni u više država, a u još više administrativnih skupina. Osim toga podijelila vas je vjera na pravoslavne, katolike i muslimane. Nu po vjeri se ne pravi razlika narodnosti. Vidite Njemačku: i tamo ima katolika i protestanata, ali nikomu ne pada na um, da u tome vidi kakove razlike narodnosti; oni su svi, prije svega, Nijemci.

Hrvati i Srbi, kao jedan narod, niste malen narod, već ste od Madžara i mnogih drugih: ipak će vaš narod postati velik tek onda, kad svaki pojedinac i cio narod bude tražio, bude htio da bu-

Gde ima rada

Vlada provincije Buenos Aires je sagradila od maja 1926. do sada za 34 milijune javnih radnja.

Dne 8. o. m. se je licitiralo za 2,600,000 peća novih gradnja. Navadjamo nekoje najvažnije u svrhu informacije naših radnika u spomenutoj provinciji.

U La Plati

će se graditi:

Zgrada za Ravnateljstvo za Arhitekturu, \$ 550,000
1 ^a komesarija \$ 132,000
2 ^a " " " 95,000
3 ^a " " " 115,000
4 ^a " " " 90,000
5 ^a " " " 101,000
6 ^a " " " 104,000
7 ^a " " " 70,000
8 ^a " " " 96,000

Podkomesarije:

Segui \$ 26,000
Junin-Saforeada, Mors i A. Roca po \$ 26,000
Alem i Alberti po \$ 26,000
San Fernando \$ 88,000
Perez Milan-Ramallo \$ 26,000
Mar del Plata \$ 26,000.

Skole:

Morón	\$ 186,000
Tolosa	" 116,000
Feder. Agraria	" 35,000
Saladillo Norte	" 38,000
Bolivar	" 133,000
Patronat za decu	" 217,000
u Bahía Blanca	" 217,000
Radionice za odelo	\$ 106,000

de velik u svakom pogledu, jer kao što pojedinae tako i narod biva ono, što hoće da bude i za čim radi da postane.

Hrvatski i srpski narod čeka velika zadaća

Vaš je narod eminentno težački, ima vas više od 90 posto poljodjelaca i tim postaje prvom zadaćom vašom oslobodjenju, osvještenje i podignuće toga da sada preznog zemljoradnika, tih malih ljudi, jer su oni vaš narod. Budu li oni oslobodjeni, osvješteni, jači i mogućniji, bit će jak i moguć vaš narod. U tom hrvatskom i srpskom težaku, tu leži vaša Velika Hrvatska i Velika Srbija.

Treba raditi dakle socijalno i politički, treba narodnoj prosvjeti posvetiti najvišu pažnju, ekonomski podizati narod, a uz to se politički organizovati. Uz privredna pitanja, kao što je u vas, na primjer, kmetsko pitanje, morate se i politički organizovati, da uzumognete imati u općini, u saboru i u parlamentu ljudi, koji će raditi za vaše dobro i vaš napredak.

Budete li se baviti, ko što treba, privrednim podizanjem vašega seljaka i težaka, kazat će vam možda protivnici, da je to lih pitanje kruha, da se bavite odveć pitanjem kruha. Ali, nije li to baš najidealnije, da onaj, koji ima kruha i kojemu ništa ne fali, nastoji da pribavi kruha onomu, koji ga nema, da i on ne trpi bareg glad i žedju, pa da tako okupljen, uzumogne raditi za idealnije ciljeve?

Jučer sam bio s prijateljima u nekim vašim selima, da vidim na svoje oči kako vaš narod živi. To mene više zanima nego li Diodicejanova palača ili razgledanje drugih starina, pa kad sam gledao te seljake, njihove kuće i njihov život i o tome razmišljao, spomenuo sam se velikog Turgenjeva, koji je dao dobar nauk ruskoj inteligenciji.

U Rusiji živi mužik slično vašem seljaku i težaku, nalazi se skoro u istim nevoljnim okolnostima. Kad su i tamo mladi inteligentni ljudi počeli da zalaze u narod, da rade za nj, nisu doista znali što bi počeli, već su zaneseni svojim dalekosežnim idealima stali da organizuju tajna politička društva, koja bi bila tobože imala da oslobode puk. Među te žarko odnevljene mladice dolazi kasnije jedan tehničar, kojim otvoreno kaže: Vi hoćete da žrtvujete makar i život za svoj narod, vi mislite da ćete ga tajnim vašim društvima osloboditi. Ne, narodu ne treba vašega života, nego vašega nauka. Radje ga vi naučite, kako treba da bude čist, da se umiva, da kuću u redu drži: naučite ga čitati, pisati i računati, podignite ga, pokažite mu kako bolje i udobnije da živi. Uzmite ženu, seljakinju, pa

je naučite kako će umivati, čistiti i odgajati svoje dijete. Toga nam je velika potreba.

To isto morate i vi raditi. Ne treba nestrpljivo ići za velikim promjenama, valja biti ustropljiv, zadovoljiti se sa malim radom u selima.

Tu čeka inteligentnu omladinu veliki posao, prosvjetni i uzgojni. Tome posvetite, uz politički rad svoje sile, dijelite svoj nauk neukim, i tim ćete vršiti veliku zadaću, a vi ćete sami od dodira sa narodom imati koristi, jer ćete od njega koješta i vi naučiti.

Budete li tako radili, budete li se baviti tim sitnim radom, podignete li, poučite li i ekonomski unapredite vaše seljake, to će tek biti temelj Velikoj Hrvatskoj ili Velikoj Srbiji

U nadi, da će se do toga doći, da će se tako raditi, ja vam nazdravljam ključici: **Zivjelo srpsko-hrvatsko narodno jedinstvo!**

Ovaj lijepi govor bio je protumačen na naš jezik, te prekidajući uz burno povljudjivanje.

Za Masarykom govorio je general Volodimirov, zahvaljujući na bratskom pričuku i govoreći o prosvjetno-privrednom jedinstvu Slovjena. I njegov govor bio je protumačen i vatreno pozdravljen.

Sad je ustao Ante Jurašin, da kao pred sjednik "Težačke Sloge" jezgrovito pozdravi prof. Masaryka, ističući njegov rad za podignuće i prosvjetu maloga puka, a dr. Mato Harlović pozdravio ga je biranim riječima u ime svojega zanimanja i zagovaranja jedinstva i sloge između Srba i Hrvata. U ime radnika srdcačno ga je pozdravio g. Dragomir Radice, dok se gdje Tudor, pozdravljajući velikog gosta, obratio na prisutne molbom da ne uskrate novčane pripomoći, kad se ovih dana bude sabiralo za nesrećene obitelji optuženih Srba, pa da tako i djelom, a ne samo riječima zasvjedočimo naše bratstvo sa Srbima.

Za vrijeme večere zbor hrvatske napredne omladine pjevao je rodoljubne pjesme, a pošto se je primakao čas, kad su gosti imali da krenu parobrodom put južne Dalmaacije, predložio je dr. Smolaka, da se završi večera i da se otprate gosti. Do pristana sv. Petra, gdje su se imali ukreati na parobrod, klicalo im se i pjevalo, a na rastanku s klicanjem, mahanjem kapa, klobuka i rubaca nije se prestalo, dokle "Panonja" s milim gostima nije zamakao za digu.

Njihove rodoljubne i poučne riječi i ugodni časovi, što su naši sumišljenici sproveli u srijedu večer, ostat će svakome duboko u srcu zasadjene.

Zivjelo Masaryk! Zivjelo Volodimirov!

JADRANSKA STRAZA

(Nastavak iz br. 50)

Mi imademo samo naše udruženje Jadransku Stražu. U intencijama je naše državne vlasti, da se o tom radu Talijana čim manje piše, ali nas to ne rješava imperativne dužnosti: da tom nama protivnom radu stavljamo na svakom koraku živu, djelotvornu, organizovanu barijeru — rad naše Jadranske Straže. Naprotiv — ovo je nesamo jedini odgovor, nego i jedini dostojni odgovor na bezobzirnu kampanju Talijana, da nam otmu Jadran.

Zato u tom radu Jadranske Straže treba da učestvuje cio narod, svi slojevi i svi krajevi naše zemlje. Dosadašnja djelatnost Jadranske Straže pokazuje, zaista, da je njena ideja prodršla do slojeva iz svih krajeva Otadžbine. Njena se je organizacija, uz pomoć svih dobromislećih rodoljuba, posvuda raširila te broji 374 ogranka sa oko 40.000 članova. To je lijep broj — ali to nije onoliko, koliko ova uzvišena narodna ideja obrane i unapređenja našeg mora može da traži. Da Jadranska Straža uzumogne izvršiti ono što se od nje traži — ona mora da ima — i može da ima! — i par miliona članova!

Zato je kongres Jadranske Straže u julu 1929. proglasio ovo geslo: da se sadanji broj članova udruženja mora u naj kraće vrijeme povećati na 100.000, jer je to preduslov, da se poslije toga članstvo još više poveća, udruženje još više ojača a ideja učvrsti. Svak mora nastojati da se u Jadransku Stražu upiše što veći broj članova, a nijedan rodoljub, koji želi dobra svojoj Otadžbini, neka ne odbije pristup u ovu našu najpotrebniju narodnu organizaciju!

Pored toga preporuča se svim članovima, da se pretplate i čitaju društvene periodične časopise "Jadranska Straža" (mjesecni ilustrirani glasnik) i "Mladi Stražar" (list pomladka Jadranske Straže), te da kupuju kalendare "Naš Mornar", "Džepni Kalendar" i "Ribarski Kalendar" i da redovno nabavljaju naše edicije. Isto tako preporuča se svim članovima, da kupuju, troše i traže samo artikule Jadranske Straže: pišaći papir, tintu, žigice, razglednice, gumi arabikum, olovke, pera karbon-papir i pečatni vosak. Time oni veoma mnogo moralno i materijalno podupiru Jadransku Stražu, potpomažući je, da ispuni svoje zadatke.

U svakoj pak prilici dobar član i prijatelj Jadranske Straže morao bi da se sjeti doprinosom u njen fond.

Jadranska Straža očekuje sve

dobre rodoljube pod svoj barjak! Njeni su ciljevi najaktuelniji i najhitniji! Dok je vremena, svak na posao za odbranu i unapređenje našeg mora i pomorstva!

Članovi su: a) redovni, koji plaćaju mjesečni ulog od 1 do 5 dinara, b) pomagači, koji plaćaju mjesečni ulog od 10 dinara. Ovi primaju besplatno reviju "Jadranska Straža", c) utemeljači, koji uplate jednom za svagda 500 dinara, d) dobrotvori, koji uplate jednom za svagda 1000 dinara i e) veliki dobrotvori, koji uplate jednom za svagda najmanje 10.000 dinara u novcu ili zavještajuju.

Prijave za upis u članstvo treba dostaviti mjesnoj organizaciji Jadranske Straže, a — ako ove nema — nek se pošalju nadičnom Oblasnom Odboru ili pak izravno izvršnom Odboru Jadranske Straže, Split, koji će s njima dalje postupiti prema propisima društvenih pravila.

Engleski geografi o Jugoslaviji: —

PREDAVANJE U MANCHESTERU

"Manchester Guardian" od 5. februara o. g. donosi članak pod naslovom "Scenerija Jugoslavije. Romantika i šarenilo zemlje", u kojemu bilježi ukratko sadržaj predavanja što ga je g. B. Brotherton održao pred velikim brojem slušatelja u Geographical Hall-u u Manchesteru. Predavanje je priredjeno od mančesterskog geografskog društva, a bilo je propačeno skioptikonskim projekcijama. "Prije rata", rekao je predavač, "bila je skoro pustolovina otići na Balkan, pa su britanski putnici rijetko tamo odlazili. Ali vremena su se izmijenila, jer se danas može udobno putovati Jugoslavijom. U toj zemlji ima toliko interesantnih stvari, toliko prirodnih ljepota, toliko sliovitosti seljačkog života, da svaki putnik biva time bogato nagrađen za svoj put... Ko jednom vidi Dubrovnik na dalmatinskoj obali, Crnogoru i njezinu prijestolnicu, otoke Lokrum i Korčulu, Trogir, Split i Šibenik, taj će sigurno zaželjeti da upotpuni svoje putovanje, što će nesumnjivo stvoriti u njemu neodoljivu težnju za ponovnim posjetom teg prekrasnog dijela Evrope..."

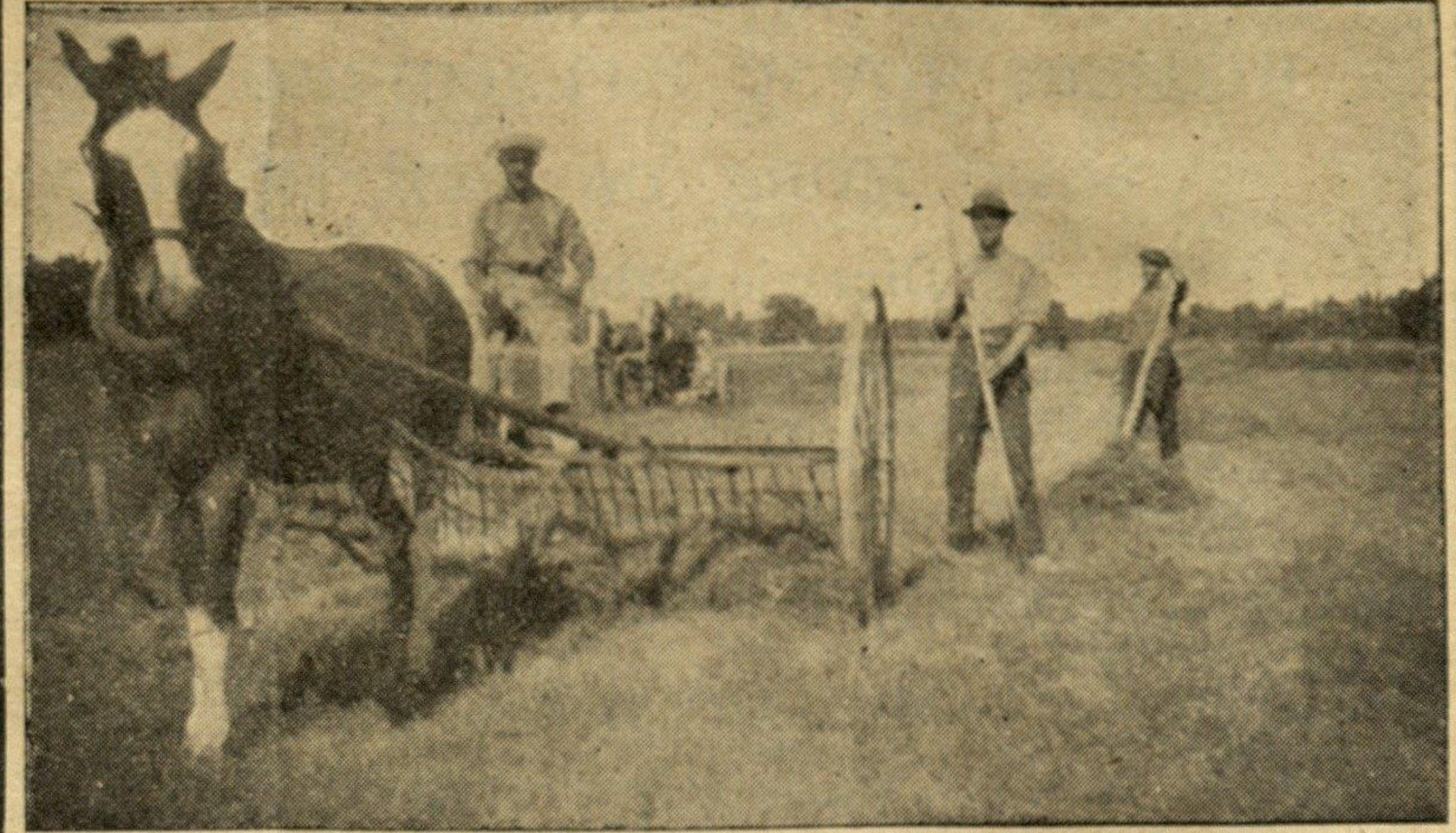
Nijemci o Hvaru:

"OTOK VJEČNOG PROLJEĆA" Pod gornjim naslovom donosi cijeli niz njemačkih novina ("Deutsche Bergwerks Zeitung", Düsseldorf, 14. o. m.; "Der Mittag", Düsseldorf, 14. o. m.; "Rheinischer Anzeiger", Krefeld-Uerdingen, 16. o. m.; "Düsseldorfer Stadt-Anzeiger", 16. o. m.) članke o otoku Hvaru i njegovim krasotama, sa vrlo markantnom slikom Hvara i njegove vegetacije. "Hvar je romantični otok, koji čitav spada u muzej", kaže pisac članka, davši jedan kratak pregled historijskih, arhitekturnih i umjetničkih znamenitosti grada Hvara. Ali zatim slijedi brižan opis sadanjeg Hvara i njegovih klimatskih, kupališnih i lječilišnih odlika... "Uistinu, Hvar čini da zaboravljamo na sive krajeve, u kojima se koče dimnjaci namjesto ružmarina i mirte, da zaboravljamo kako ima krajeva gdje nam trebaju kaba-

nice i ugljen za grijanje. Dani, provedeni u Hvaru, to su sanjarski dani raja — utoliko više, što je život tamo jeftiniji nego li igdje!"

**IZVOLITE
OBNOVITI
PRETPLATU!**

ZEMLJA

PRVI SLOVENSKI NASELJENCI U SLOVENSKI NASELBINI "LA LLAVE" PRI OBDELOVANJU ZEMLJE.

(16-29)

TAKOJ

morete začeti obdelovati svoju zemlju, **V NASTAJAJUĆI SLOVENSKI NASELBINI** će imate **DRUZINO** — čim već otrok, tem boljše!

Po natančnejše podatke obrnite se na dolnji naslov.

Izpolnite spodnji kupon in ga nam pošljite:

BANCO FRANCES y RIO LA PLATA,
Sección «La Llave», Buenos Aires, Reconquista 165-199

Z ozirom na vaš oglas v «Gospodarstvu» mi pošljite pogoje za nakup zemlje v «La Llave».

Ime in priimek: _____
Mesto in ulica _____
(ali sadnja postja) _____

BANCO GERMANICO DE LA AMERICA DEL SUD. Frente a la Av. L. Alem, con la entrada a la Sección Esclava. Ulaz v Jugoslovensko Odelejenje.

4 ° | **ZA VAŠE** !
0 | **ULOGE**

**BEZPLATNO POŠILJANJE
POŠTE
ZA VAMA NA VAŠ NAJNOVIJI NASLOV**

- - Dopisujeno s Vama na vašem jeziku - -

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUD

Av. LEANDRO N. ALEM 150

BUENOS AIRES

Jedna kvadra i po od Plaza Mayo

UREDovNI SATOVI od 8 i 1/2 njutro do 7 ua večer, i SUBOTOM

Prekomorske prevoznice
(šifkarte)
iz Europe
Pozivne prevoznice (llamada)
za Ameriku